

Hvad ser du?

Brevene til *Timoteus* og *Titus* (pastoralbrevene) blev skrevet sent i apostelen *Paulus'* liv på et tidspunkt, da nogle usunde tendenser var ved at trænge ind i menighederne. Menighedslivet var i apostelens øjne ved at udvikle sig til en karikatur af livet med Herren, fordi man begyndte at tilsidesætte hverdagens enkleste pligter for at fordybe sig i noget, som man anså for mere åndeligt, men som *Paulus* afviser med skarpe ord: »Timoteus, bevar det, der er dig betroet, og vend dig bort fra den vanhellige, tomme snak og indvendingerne fra *den erkendelse*, der med urette kaldes således« (1. Tim. 6,20).

Der er også i dag stærke tendenser til en form for »åndelighed«, der i virkeligheden ikke har noget konkret, praktisk mål.

Hvis man hævder, man har kraft fra Gud, kan det kun bevises i hverdagene. Ligeledes hvis man hævder, at man har erfaret Guds kærlighed. Den er ikke ord alene, men gerning.

De kærlighedsgerninger, pastoralbrevene lægger afgørende vægt på, består ikke i overordentlige gerninger, der går ud over, hvad den enkleste pligt fordrer. Tværtimod betegner apostelen klart og nøgternt kærlighedsgerningerne som *opfyldelsen af hverdagslivets pligter*, først og fremmest i *familielivet*, altså det huslige arbejde, ordningen og gennemførelsen af de mange ting, der er forbundet med, at man har stiftet familie.

Hvis nogen sætter dette til side, fordi han lader sig beherske af hovmodets trang til en »dybere« erkendelse og indsigt, da er han på vej bort fra helligheden ind i vanhelligheden! Hvis han mener, at Guds ånd driver ham til at søge et højere åndeligt stade, og at han derfor er nødt til at forsømme sine husfæller, da er han sunket ned under hedningernes moral (1. Tim. 5,8).

Menighedens medlemmer må derfor fremfor alt opfylde kærlighedsbudet i deres familie. Dertil hører ikke blot, at man *sørger for sine egne*, men i højeste grad også *børnenes opdragelse* (1. Tim. 3,4 og 2,15).

Også en *enke* må opfylde de enkleste, nærmestliggende pligter i familien, hvis hun skal indtage en æresstilling i menigheden. Hun må have opdraget børn, vist gæstfrihed og »tvættet de helliges fødder« (1. Tim. 5,10). Kun når de primitiveste og enkleste pligter er opfyldt, kan der overhovedet blive tale om, at man eventuelt kan deltage i et arbejde i forsamlingen,

der går ud over familiens krav.

Paulus bekæmper bevidst den tendens, der er i mange kristne til gerne at ville være med i noget overordenligt i menighedens gerning på bekostning af familien. Derfor indskærper han, at *de enkleste pligter og opgaver tillige er de vigtigste*.

Mangfoldige har undret sig over, hvad han skriver om hustruen: *Hun skal frelses under opfyldelsen af sit moderkald* (1. Tim. 2,15). Hvis hun er tro i sit kald som moder, fører det hende i Himmeriget. Det står i stærk kontrast til emancipation og trang til at prædike. Hvis man imidlertid forbliver i pastoralbrevens tankegang (Guds tanker), er apostelens ord om moderkaldet på ingen måde påfaldende. Troens gode gerninger, der bringer hende i Himmeriget, er hendes børn, hvis opfostring og opdragelse, fysiske og åndelige dannelse er hendes pligt og hendes størværk. At Himmeriget således er knyttet til *denne ganske enkle opfyldelse af kærlighedsbudet*, er både stort og herligt. Det er ganske i overensstemmelse med, hvad der ligger apostelens på sinde i disse breve: at vi skal leve *besindigt* og *retskaffent* og *gudfrygtigt* i den nuværende verden (Titus 2,12).

Således er det en kraftig advarsel imod at bryde ud af de givne forhold og et værn imod den sværmeriske og oprømte, men planløse og derfor resultatløse stræben ud over alle grænser.

Det, som dette påbud skal sigte på, er kærlighed af et rent hjerte, af en god samvittighed og af en oprigtig tro. Det er nogle kommet bort fra – de vende nu tilbage til det (1. Tim. 1,6)!

*

Foranstående blev skrevet i 1905 af *Wilhelm Lutgert*, en af de samvittighedsfulde, ydmyge, højt begavede teologer, som den tysktalende verden har haft en række af. Ved siden af *Adolf Schlatter* og *Karl Heim* har han rakt kristenheden en hjælp ud over det almindelige. Han levede i årene 1867 til 1938.

*

Når profeten skildrer genoprettelsens tilstand, kendetegner han den ved, at »de er HERRENS velsignede æt og *har deres afkom hos sig*« (Esaj . 65,23).

En Moders kærlighed til sine børn er den reneste og mest offervillige kærlighed

iblandt mennesker. Hun har født dem med smerte; hun er rede til enhver smerte, der kan gavne og bevare dem.

Omvendt er der ingen, børnene er knyttet inderligere til, end hende. Hun kender og forstår dem bedre end enhver anden, thi hun har båret dem under sit hjerte.

I århundreder her det derfor været noget ganske elementært og selvfølgelig, at Mor havde sine børn hos sig. Deres opdragelse var hendes livsopgave og livskald. Det var som regel en tjeneste, der ikke blev fremhævet; den stod i skygge af Fars mere udadvendte arbejde, men den var i virkeligheden af større betydning, thi hun formede den opvoksende æt.

*

Der har altid været tilfælde, hvor Mor ikke kunne have sine børn hos sig, men det var da undtagelser.

Nu er det blevet anderledes. Nu har de fleste mødre ikke deres afkom hos sig, men overlader dem til pædagoger i institutionerne. Enhver Moder, der har sine børn hos sig, er i dag en undtagelse.

Er det et fremskridt?

Måske nok i visse henseender af rent *materiel* art. Nu tjener familierne mere, fordi begge ægtefæller arbejder ude. Derfor er der råd til mangt og meget, som ellers var udelukket, hvis Moderen blev hjemme. Mødrene får også en bredere kontakt med omverdenen, end hvis de blev hjemme hos børnene.

Men disse fordele sker på bekostning af noget, der er langt mere værd: forholdet mellem Mor og børnene.

Hun forbigår sit høje kald som Moder og mister derfor noget, som burde være umisteligt.

Og børnene mister det holdepunkt i barndomsårene, som også burde være umisteligt.

Begge parter, mødrene og børnene, lider skade dybt inde i hjertets allerinderste – og det kan ikke erstattes af noget andet.

Hvad gør en kristen Moder ved *Paulus'* herlige ord: »Hun skal frelses under opfyldelsen af sit moderkald, hvis de holder fast ved tro og kærlighed og hellighed med ærbarhed« (1. Tim. 2,15)?

Det er nogle af de skønneste ord i pastoralbrevene, fordi de anbringer det mest ophøjede i menneskelivet: barnefødsel og barneopdragelse der, hvor man instinktivt føler, det hører hjemme: *i Guds evige*

kærlighed og dermed i hans frelse.

Ingen kvinde, der sætter dette på andenpladsen, kan uden videre regne med, at hun nok bliver frelst alligevel. Paulus mener, hvad han siger, og det er ikke uden risiko at sige ham imod. Ingen bliver i troen og kærligheden og helligheden med ærbarhed ved at gå sin egen vej.

*

Fordi lovløsheden tager overhånd, bliver kærligheden kold hos de fleste (Matt. 24,12). Når mødres kærlighed til deres børn bliver kold, er næsten alt håb ude.

Nu er kærligheden ikke nogle varme følelser med visse mellemrum, men gerning. Ligesom troen er død uden gerninger, er velviljen det også uden velgerninger.

Mødres kærlighed til børnene ytrer sig i den handling: at *have dem om sig* og ikke overlade dem til andre – hverken til andres omsorg eller påvirkning eller opdragelse.

Det er på een gang det mest krævende og mest givende af alt. Her ligger både en Moders kald og hendes frelse. Her bliver hun sig selv for Gud (for at tale med *Kierkegaard*), og kun den Moder, der bliver det, bliver frelst. Her kommer hun ind i Guds vilje, og kun den, der gør det, bliver frelst.

Verdens tankegang er anderledes, og den er altid forkert. Guds tanker om en Moder er himmelhøjt over verdens – og dog ligger de ikke så langt fra, hvad enhver Moder tænker og føler inderst inde.

Det gælder blot om at vende sig fra verdens tanker til Guds og gøre dem.

Denne omvendelse besværliggøres ikke blot af den faldne verdens fornuft og argumenter, men desværre også af mange menighedsmedlemmers opfattelse.

Enhver Moder, der lader sig genoprette til sit høje kald, hvori der er frelse, oplever, at *nu er Herren på hendes side*. Hvis det kniber med kræfterne, sender Han hjælp. Hvis det kniber med økonomien, har Han altid en udvej og en herlig hjælp.

Hertil kommer de dybe glæder, hun nu oplever, og den tryghed, børnene får. Nu er der skabt *et virkeligt hjem* – men et hjem uden en Moder er intet virkeligt hjem.

En af mine venner sagde engang til mig: »Ethvert lykkeligt hjem er i dag en fæstning imod alle løgnens og mørkets angreb på menneskene!«

*

Der er mødre, der lider under, at de er nødt til at arbejde ude for at tjene til livets

opretholdelse – enlige mødre, unge enker.

Skal de så overlade deres børn til institutionerne? Det er muligt, de er nødt dertil – men før end det sker, bør *bedsteforældrene* og *andre i familien* samt *menighedens medlemmer* tænke nøje over, om det er deres hellige opgave at tage vare på disse børn – thi familien er en helhed.

De primitiveste, enkleste pligter er de vigtigste! Det gælder familien fremfor alt – det gælder børnene og mødrene!

Her kan kærligheden vinde afgørende sejre. Den giver gerne afkald på fjernsyn, udenlandsrejse, m.v. – den søger jo ikke sit eget.

*

Levestandarden er blevet højere i materiel henseende, men ikke i reel henseende. Thi familien er skubbet i baggrunden, og mødrene har ikke mere deres afkom hos sig.

Derfor har kvindeligheden også lidt skade. Emanciperede kvinder har som regel emanciperet sig bort fra deres kvindelighed. Når et folk ikke mere er præget af sande kvinder, er det i fare.

*

Folkekirken har fået en *kvindelig biskop*. Hun er et sympatisk menneske og beken-der sig som en kristen.

Men hun har ikke værnet kvinden og kvindeligheden. Hun har misforstået noget grundlæggende i forholdet imellem mand og kvinde. Ved sit eksempel understøtter hun den helt verdslige tankegang, at en kvindes hovedopgave og hellige kald ikke er koncentreret om hjemmet, d.v.s. om børnene først og fremmest.

*

Guds ord siger klart, at *børn er en gave fra Gud*. Større gaver kan ingen familie, ingen kvinde få. Derfor er det helt elementært og selvfølgeligt, at hun har sine Gud-givne børn om sig, tager vare på dem og således bliver tro, udholdende og helhjertet i sit hellige moderkald.

Mon nogen kvinde, der lever for Gud, selv bestemmer, når hun vil have børn? Mon hun lader overvejelser af økonomisk og anden materiel art have det afgørende ord?

Guds ord om børn som hans gave og om moderkaldet som et kald, hvori hun kan blive frelst, har verden sat til side. Man agter ikke derpå.

Men mange myndigheder tager heller ikke vare derpå. Derfor kan verden ikke finde nogen synderlig forskel på mødre i verden og mødre i menighederne. Man

følger samme tankegang og samme mønster, men det er ikke det hellige, guddommelige, sande mønster.

*

Vi har i dag i *Danmark* en ungdom, der er dårligt udrustet til tilværelsen. Det skyldes i høj grad, at de aldrig har haft et virkeligt hjem. De er blevet opfostret af andre end Moder og Fader. Deres dybeste behov er aldrig blevet tilfredsstillet.

Hvis de nu er *ulydige imod forældre* (hvilket præger de sidste dages strenge tider, 2. Tim. 3,2), er det en konsekvens af forældrenes forsømmelser.

Mange kristne er ikke enige med mig heri. Det ved jeg. Hvis kristenheden havde stået sammen om at *værne familierne*, så de forblev i Guds vilje, havde den formentlig tjent Guds sag langt bedre end med alle dens »stormøder«, kampagner, fremstød, og »verdens-evangelisation«. Det er, som *Wilhelm Lütgert* fremhæver, de enkleste pligter, som er de afgørende for vidnesbyrdet.

Nu er der over megen kristelig aktivitet noget »fantastisk«, oppustet, pralende og hektisk. Det går fra det ene til det andet. Men det sker på bekostning af dagligdagens, af Gud forordnede pligter og er derfor som regel slag i luften.

*

I årene op til anden verdenskrig var det næsten en selvfølge, at familierne fik mange børn. Der var i tusindvis af Mødre, hvis liv bestod i slid og slæb fra tidlig morgen til sen aften. Hvad fattige Mødre har udrettet til gavn for hele menneskeheden, står optegnet i de himmelske bøger og vil en dag blive åbenbart.

I dag er der ikke fattigdom i egentlig betydning noget sted her i landet. Der er derfor langt mindre grund til, at mødre bestemmer, om og hvornår de vil have børn og overlader deres børn til institutionerne. Staten yder tilmed børnetilskud for hvert barn – noget ganske ukendt i gamle dage.

Når mødre i dag alligevel forlader deres hellige moderkald, hvori frelsen ligger (formentlig også for deres børn, se 1. Tim. 3,14-17), da aner vi, at Mørkets fyrste ved hjælp af tidsånden retter et afgørende angreb på den guddommelige orden.

Han vil nedbryde *Gudsfrygten – moderkaldet – familien – menigheden og hele samfundet*.

*

Mændene bærer et stort ansvar – i en vis

forstand større end kvinderne. En mand skal elske sin hustru, som Jesus elskede menigheden og gav sig selv for den.

Jeg kender adskillige kvinder, der er bragt i ulykke af deres mænd. Jeg kender andre, der bærer tunge byrder, fordi deres mænd ikke er gode mænd. Jeg har i årenes løb haft mange samtaler med kvinder i ægteskabelig nød og fået indblik i, at mange mænd i virkeligheden udnytter deres hustruer i stedet for at elske dem med Kristi kærlighed.

I stedet for at hjælpe deres hustruer i opfyldelsen af det hellige og herlige moderkald gør alt for mange mænd det dobbelt svært for dem.

Når apostelen i 1. Tim. 2,15 siger, at *hun* skal frelses under opfyldelsen af sit moderkald, hvis *de* holder fast ved tro og kærlighed og hellighed med ærbarhed, mon han da ikke tænker på manden og på hans medansvar?

En kristen mands enkleste og primitiveste pligter ligger ligesom hustruens i hjemmet, altså i forholdet til hans egne.

Han skal leve med forstand sammen med sin hustru som med en svagere skabning (og altså ikke lade sine drifter være enerådende i det ægteskabelige samliv), og han skal (også derved) vise hende ære, thi hun er medarving til *livets nådegave* (1. Peter 3,7). Man kan ligefrem høre, at apostelen *Peter* var gift – og hans herlige ord »livets nådegave« løfter familielivet højt op over denne verdens tanker derom. Når ægtefællerne lever således sammen, *kan de af hjertet bede sammen* – og det er måske det allervæsentligste for det hellige

moderkald og det lige så hellige faderkald!

*

»...for at jeres bønner ikke skal hæmmes« – således siger apostelen. Er der en kurre på tråden imellem Fader og Moder, kan de ikke bede sammen, som de burde. Deres bønner er hæmmede.

Der er mangfoldige kristne hjem, hvor bønnen er hæmmet. Når det er tilfældet, har Mørkets fyrste vundet en afgørende sejr. Et sådant hjem er uden synderlig betydning for vidnesbyrdet.

Manden er familiens hovede og har hovedansvaret for, at bønnerne aldrig hæmmes. Han har som oftest hovedskylden for, at det sker. Årsagen er, at han ikke elsker sin hustru, som Jesus elsker menigheden.

Når bønnen er hæmmet i et hjem, er alt andet af virkelig værdi hæmmet. Kærligheden er hæmmet – glæden er hæmmet – livets nådegave ligger ubenyttet – børnenes opdragelse hæmmes – alt ebber ud i ingenting.

Der er næppe nogen af os mænd, der kan hævde, at han i eet og alt har gjort fyldest som Mand og som Fader. Men vi kan erkende og bekende vor skyld og lade os genoprette ved vor Herres Jesu Kristi nåde og sandhed.

Thi vort hjem er en *livets nådegave* – vor hustru er en livets nådegave – vore børn er det sandelig også!

Vi har fået meget betroet! Meget skal kræves af os! Det kræves i hvert fald af

os, at vi findes tro i forvaltningen af den overmåde herlige livets nådegave, som blev os givet i vor hustru, vort hjem og vore børn!

*

Da er enhver af os en sand støtte (eller som Skriften siger: *hovedet*) for sin hustru i hendes herlige moderkald, hvori der er frelse for hende og for børnene og for hendes mand!

Da er der en helt anderledes mærkbar hjælp for de mødre, der er nødt til at arbejde ude, for nu er familien kommet i centrum, og nu samler både de ældre i familien og menigheden sig om at støtte de enlige mødre og deres børn, at de må opleve, at også de har et hjem og ikke bare overlades til fremmede.

*

Sandelig er de primitiveste og enkleste pligter de væsentligste og de vigtigste.

Gang på gang har vi her i dette lille månedsblad peget på *hverdagen*, på *familien* og dermed på *hjemmet* som det afgørende i vidnesbyrdet. Den sidste bastion imod Mørkets herredømme er det kristne hjem, hvor *moderkaldet* og kaldet som familiens hoved (*faderkaldet*) varetages til Guds ære.

Uden sådanne hjem er menigheden ikke andet end nogle mødearrangementer – og de er i sig selv lidet værd, når det andet er blevet forsømt.